

Sygn. akt V AGa 163/19

V AGz 323/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2019r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Irena Piotrowska (spr.)
Sędziowie:	SA Olga Gornowicz-Owczarek SA Aleksandra Janas
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2019r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. Ł.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś.

o uchylenie uchwał wspólników

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 9 stycznia 2019r., sygn. akt XIII GC 211/18

oraz zażalenia powódki na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie 3

wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 9 stycznia 2019r., sygn. akt XIII GC 211/18

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3 o tyle, że zasądzoną tam kwotę 3.097 złotych podwyższa do kwoty 5.097 (pięć tysięcy dziewięćdziesiąt siedem) złotych;
2. oddala zażalenie w pozostałej części;
3. oddala apelację;

4. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.050 (jeden tysiąc pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Olga Gornowicz-Owczarek	SSA Irena Piotrowska	SSA Aleksandra Janas
-----------------------------	----------------------	----------------------

Sygn. akt V AGa 163/19

V AGz 323/19

UZASADNIENIE

Powódka M. Ł. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Sp. z o.o. w Ś. domagała się uchylenia uchwały nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. w Ś. z dnia 18 kwietnia 2018 r. oraz stwierdzenia w części nieważności uchwały nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. w Ś. z dnia 18 kwietnia 2018 r., ewentualnie jej częściowego uchylenia, jak i zwrotu kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W piśmie procesowym z dnia 2 stycznia 2019 r. powódka cofnęła pozew w zakresie żądania stwierdzenia nieważności uchwały nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. w Ś. z dnia 18 kwietnia 2018 r., także w zakresie żądania ewentualnego dotyczącego jej uchylenia. W pozostałym zakresie powódka podtrzymała pozew.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach uchylił uchwałę nr (...) zwyczajnego zgromadzenia wspólników (...) Sp. z o.o. w Ś. z dnia 18 kwietnia 2018 r.; w pozostałym zakresie umorzono postępowanie oraz zasądono od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3 097,00 zł tytułem kosztów postępowania.

W motywach tego rozstrzygnięcia wskazano na następujące ustalenia faktyczne oraz ich ocenę prawną.

W 2003 r. powódka oraz T. W. zawiązali spółkę cywilną. Przedmiotem działalności spółki było sporządzanie dokumentacji z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarowania odpadami. W latach 2009 i 2010 do spółki przystąpiły dzieci T. W. – M. W. oraz J. Ś. Działalność przynosiła zyski, poszerzono ją o rekultywację terenów zdegradowanych oraz transport odpadów.

W dniu 16 marca 2015 r. T. W., M. Ł., M. W. oraz J. Ś. działający jako wspólnicy spółki cywilnej o nazwie Firma (...) spółka cywilna T. W., M. Ł., M. W., J. Ś. przed notariuszem K. W. podjęli uchwałę nr (...) w przedmiocie przekształcenia Firmy (...) spółka cywilna T. W., M. Ł., M. W., J. Ś. w spółkę (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. W skład zarządu nowoutworzonej spółki weszli T. W., M. Ł., M. W. oraz J. Ś. Zgodnie z umową spółki jej kapitał zakładowy wyniósł 5 000,00 zł i dzielił się na 500 równych i niepodzielnych udziałów po 10,00 zł każdy (§ 6). W myśl § 7 umowy T. W. objął 50 udziałów (10% kapitału zakładowego), M. Ł. objęła 150 udziałów (30% kapitału zakładowego), M. W. objął 150,00 zł (30% kapitału zakładowego), a J. Ś. objęła 150 udziałów (30% kapitału zakładowego). Do obowiązków powódki należały kwestie dotyczące spraw finansowych, pracowniczych oraz administracyjnych, M. W. sprawy transportowe i marketingowe, J. Ś. sprawy dokumentacyjne oraz środowiskowe, a T. W. ogólne zarządzanie.

Podano, że kondycja finansowa spółki począwszy od jej zawiązania była korzystna. Pozwana co rok składała sprawozdania finansowe do właściwego sądu rejestrowego.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. pozwana osiągnęła przychody na poziomie 2 793 239,29 zł, uzyskując jednocześnie zysk w wysokości 90 889,39 zł. Wartość aktywów trwałych spółki wyniosła 111 687,78 zł, a aktywów obrotowych 716 635,02 zł, zrównoważonych pasywami. Osiągnięty zysk w wysokości 90 889,39 zł mocą uchwały nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z dnia 27 czerwca 2016 r. został w części wynoszącej 46 444,89 zł przekazany

na fundusz rezerwowi, a w części wynoszącej 44 444,50 zł przeznaczony na wypłatę dywidendy. Uchwała ta została podjęta jednogłośnie.

Podobnie, na dzień 31 grudnia 2016 r. pozwana spółka osiągnęła przychody na poziomie 4 022 840,18 zł, uzyskując zysk w wysokości 66 760,29 zł. Wartość aktywów trwałych spółki wyniosła 29 293,64 zł, a aktywów obrotowych 1 256 119,37 zł, zrównoważonych pasywami. Osiągnięty zysk w wysokości 66 760,29 zł mocą uchwały nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z dnia 27 czerwca 2017 r. został przekazany na fundusz rezerwowi. Uchwała ta została podjęta jednogłośnie.

Pomimo osiągania przez pozwaną spółkę korzystnych wyników finansowych, który przekładał się na wysokość uposażeń członków zarządu – kwoty od 10 000,00 zł do 15 000,00 zł - pomiędzy wspólnikami doszło do powstania sytuacji konfliktowej, która nasilała na się przestrzeni lat 2016 – 2017. Zaistniałe nieporozumienia były przyczyną silnego stresu powódki, który eskalował nawet jej relacje rodzinne, a także wpłynął na stan zdrowia. Sytuacja stresowa dotyczyła także pozostałych wspólników spółki. W konsekwencji w dniu 20 grudnia 2017 r. powódka, ze względów osobistych, złożyła rezygnację ze sprawowania funkcji członka zarządu (...) Sp. z o.o. w Ś.. Po złożeniu rezygnacji powódka przekazała pozostałym członkom zarządu informacje dotyczące stanu prowadzonych przez nią spraw z dostępem do systemu komputerowego. Rezygnacja powódki doprowadziła do trudności organizacyjnych w spółce.

Ustalono, że w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. pozwana osiągnęła przychody na poziomie 5 693 792,39 zł, uzyskując zysk w wysokości 1 002 319,42 zł. Wartość aktywów trwałych pozwanej na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosła 49 039,26 zł, a aktywów obrotowych 1 586 024,68 zł. Wartość aktywów równoważona była wartością pasywów. Zgodnie ze złożonym oświadczeniem podatkowym pozwana spółka osiągnęła dochód w wysokości 1 238 191,07 zł. Ponadto na dzień 31 grudnia 2017 r. stan funduszu zapasowego wynosił 241 476,33 zł. Zgodnie ze sprawozdaniem zarządu pozwanej za 2017 r. spółka w okresie tym realizowała działalność dotyczącą przetwarzania i odzyskiwania odpadów, produkcji kruszywa, transportu odpadów oraz likwidacji zapożarowania zwałowiska odpadów pogórnich i rekultywacji.

Pismem z dnia 25 lutego 2018 r. powódka zgłosiła pozwanej spółce zamiar zbycia posiadanych udziałów, w związku z czym wystąpiła o zwołanie Zgromadzenia Wspólników.

W dniu 18 kwietnia 2018 r. w siedzibie Kancelarii Notarialnej w Ś. przy ul. (...) w obecności notariusza A. G. odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. w Ś., podczas którego obecni byli wszyscy wspólnicy spółki. Zgromadzenie to zostało zwołane przez zarząd na wniosek powódki w związku ze chęcią zbycia przez nią udziałów w spółce. Podczas Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników podjęto m.in. uchwałę nr (...) w sprawie podziału zysku za rok 2017 r., na mocy której postanowiono podzielić zysk netto spółki za rok 2017 r. w wysokości 1 022 319,42 zł poprzez przekazanie go na fundusz rezerwowi. Za przyjęciem uchwały oddano 350 głosów, przeciwko przyjęciu uchwały oddano 150 głosów. Przeciwko podjęciu uchwały (...) głosowała powódka, która następnie złożyła przeciwko niej sprzeciw, który to został zaprotokołowany. Jednocześnie podczas Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników podjęto uchwałę nr (...) w sprawie zmiany umowy spółki. Na podstawie uchwały m.in. nadano nową treść § 11 dotyczącemu zbywania udziałów i § 12 dotyczącemu umorzenia udziałów, jak i dodano § 13 dotyczący obowiązku wnoszenia dopłat. Za przyjęciem uchwały oddano 350 głosów, przeciwko przyjęciu uchwały oddano 150 głosów. Przeciwko podjęciu uchwały (...) głosowała powódka, która następnie złożyła przeciwko niej sprzeciw, który to został zaprotokołowany.

Podano, że pozwana korzysta z linii kredytowej w wysokości 300 000,00 zł w (...) Banku (...) S.A., jednakże obecnie brak jest pozostającego do spłaty kapitału. Pozwana posiada także wierzytelności względem swych kontrahentów, a także prowadzone są przeciwko niej postępowania z powództwa (...) S.A. oraz (...) Sp. z o.o. na kwoty ok. 50 000,00 zł, ok. 11 000,00 zł oraz ok. 80 000,00 zł. Ponadto przed Marszałkiem Województwa prowadzony jest spór dotyczący wydania pozwolenia na prowadzenie rozbiórki hałdy przy ul. (...) w Ś.. Pozwana w 2018 r. zakończyła eksploatację jednego zwałowiska, konieczne było pozyskanie nowego zwałowiska, którą to nieruchomość pozwana w drodze przetargu nabyła jesienią 2018 r. Ponadto zakupiono samochód ciężarowy marki M. za cenę ok. 130 000,00 zł. Wskazano, że zgodnie z treścią decyzji administracyjnych z 2015 r. i 2017 r. pozwana dokonuje nasadzeń drzew, nie

opłacając opłat za wycinkę drzew. Na dzień 31 maja 2018 r. pozwana osiągnęła przychody na poziomie 2 061 705,30 zł, uzyskując zysk w wysokości 28 879,95 zł. Wartość aktywów trwałych wniosła na dzień 31 maja 2018 r. kwotę 43 412,76 zł, a aktywów obrotowych 1 795 764,30 zł. które to zostały zrównoważone przez pasywa w wysokości 1 893 177,06 zł. Jednocześnie utworzona została rezerwa długoterminowa na kwotę 260 000,00 zł. W piśmie z dnia 23 lipca 2018 r. powódka zwróciła się do zarządu pozwanej spółki o złożenie wyjaśnień dotyczących wysokości poniesionych kosztów operacyjnych oraz wskazania celu na jaki została utworzona rezerwa w wysokości 260 000,00 zł. Ponadto powódka wniosła o przesłanie bilansu oraz rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2018 r. Powódka nie uzyskała tych informacji.

W dniu 29 października 2018 r. w siedzibie Kancelarii Notarialnej w Ś. przy ul. (...) w obecności notariusza A. G. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. w Ś., podczas którego obecni byli wszyscy wspólnicy spółki. W trakcie Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników podjęto m.in. uchwałę nr (...) w sprawie uchylenia uchwały nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z dnia 18 kwietnia 2018 r. Uchwała ta została podjęta jednomyślnie.

Uwzględniając zakres dokonanego przez powódkę częściowego cofnięcia pozwu Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo zasługuje na uwzględnienie.

W sprawie bezspornym było, że powódka jest wspólnikiem pozwanej spółki oraz, jak i że w 2017 r. spółka ta osiągnęła zysk w wysokości 1 002 319,42 zł, który mocą zaskarżonej uchwały został przekazany na poczet funduszu rezerwowego. Poza sporem pozostawało również, że w grudniu 2017 r. powódka złożyła rezygnację z pełnienia w pozwanej spółce funkcji członka zarządu i od tego czasu nie osiąga żadnych korzyści z działalności spółki.

Sporne pozostawały okoliczności dotyczące złożenia przez powódkę rezygnacji ze sprawowania funkcji członka zarządu w pozwanej spółce, a także istnienia uzasadnionych podstaw do przekazania całości wypracowanego w 2017 r. zysku na fundusz rezerwowy.

Zaznaczono, że powódka spełniła przesłanki formalne przewidziane art. 250 k.s.h. oraz art. 251 k.s.h. Powódka jest bowiem (...) Sp. z o.o. posiadającym 150 udziałów o łącznej wartości 1 500,00 zł. Podczas Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z dnia 18 kwietnia 2018 r. powódka głosowała przeciwko przyjęciu zaskarżonej uchwały nr (...), a po jej powzięciu zażądała zaprotokołowania sprzeciwu, co wynika z treści przedłożonego protokołu ze Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników w formie aktu notarialnego (Rep. (...) (...)). Powództwo zostało wniesione z zachowaniem miesięcznego terminu wynikającego z art. 251 k.s.h., gdyż zaskarżona uchwała nr (...) została podjęta w dniu 18 kwietnia 2018 r. a pozew został wniesiony przez powódkę dnia 23 kwietnia 2018 r., o czym świadczy data widniejąca na prezentacie.

Odnosząc się do kwestii zasadności przekazania wypracowanego przez pozwaną spółkę w 2017 r. zysku w wysokości 1 002 319,42 zł na fundusz rezerwowy z punktu widzenia aktualnej sytuacji pozwanej spółki, pod kątem ustalenia czy istnieją podstawy uchylenia zaskarżonej uchwały przywołano bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazujące na to, że podstawowym zadaniem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jako podmiotu gospodarczego jest osiąganie dochodów. Podano, że roszczenie wspólnika o wypłatę zysku, przewidziane w art. 191 § 1 k.s.h., powstaje z chwilą podjęcia uchwały przez walne zgromadzenie wspólników o przeznaczeniu zysku do wypłaty dla wspólników. Walne zgromadzenie może przeznaczyć cały zysk do podziału, w całości na kapitał rezerwowy lub zapasowy albo podzielić go częściowo między wspólników i kapitał rezerwowy lub zapasowy. Wskazano, że decyzja wspólników, podejmujących uchwałę w przedmiocie przeznaczenia zysku, jest wyrazem znacznego stopnia dyskrecjonalnej władzy większości wspólników, wynikającej z umowy spółki, przyjętego sposobu prowadzenia działalności oraz dbałości o interesy spółki w dłuższej perspektywie. Podkreślono, że ingerowanie w ten przyznany zakres niezależności musi być prawnie przewidziane i uzasadnione ważkimi względami. Nie oznacza to jednak dowolności. Zaznaczono, że uchwała nie może naruszać zasady równouprawnienia wspólników ani w inny sposób krzywdzić ich, zwłaszcza wspólników mniejszościowych. Uchwała na żądanie wspólnika podlega kontroli określonej w art. 249 § 1 k.s.h. W spółce osiągającej zysk z prowadzonej działalności, zwłaszcza gdy ma to miejsce w dłuższym okresie, co do zasady

powinno być uwzględniane prawo wspólnika do udziału w tym zysku, w całości albo w części, a ewentualne wyłączenie go, podyktowane winno być szczególną sytuacją, zaistniałą w spółce, wymagającą wzmocnienia jej stanu majątkowego. Podniesiono, że posiadanie udziałów w spółce podyktowane jest oczekiwaniem na dywidendę, zwłaszcza gdy wspólnik mniejszościowy, który nie pracuje w spółce, w zasadzie pozbawiony jest innych korzyści związanych z dobrym wynikiem finansowym spółki. Stwierdzono, że przeznaczenie całego osiągniętego w danym roku obrotowym zysku na kapitał, fundusz zapasowy lub rezerwy może mieć miejsce jedynie w przypadku zaistnienia szczególnej sytuacji spółki, jak i prognoz co do jej dalszego funkcjonowania, uzasadniającej przyjęcie takiego rozwiązania.

W rozpoznawanej sprawie uznano, że brak jest podstaw do przyjęcia aby zachodziła wyjątkowa sytuacja uzasadniająca przekazaniu całego zysku pozwanej spółki za rok 2017 na fundusz rezerwy, z pominięciem prawa wspólników, w tym powódki, do dywidendy. Podano, że z dokumentacji przedłożonej w sprawie, z zeznań świadka oraz stron, wynika iż pozwana od początku zawiązania w 2015 r. znajdowała się w korzystnej sytuacji finansowej. Zysk wypracowany w roku 2015 w wysokości 90 889,39 zł został w części wynoszącej 46 444,89 zł przekazany na fundusz rezerwy, a w części wynoszącej 44 444,50 zł przekazany na wypłatę dywidendy. Natomiast zysk osiągnięty w 2016 r. w wysokości 66 750,29 zł jednogłośnie został przekazany na fundusz rezerwy. Ponadto na dzień 31 grudnia 2017 r. stan funduszu zapasowego wyniósł 241 476,33 zł. Przyjęto, że pozycja majątkowa spółki w latach 2015 – 2017 była stabilna, z utrzymywaniem tendencji wzrostowej. Tym bardziej, że jak wynika z przedstawionego rachunku zysków i strat na dzień 31 maja 2018 r. pozwana spółka uzyskała przychody ze sprzedaży w wysokości 2 061 705,30 zł, przy jednoczesnym zysku w wysokości 28 879,95 zł, co świadczy o zachowywaniu przez spółkę dobrej kondycji oraz płynności finansowej.

Odnosząc się do wskazywanych przez pozwaną zagrożeń dla utrzymania pozycji spółki, związanych m.in. z wynikiem postępowania administracyjnego toczącego się z udziałem Marszałka Województwa (...), a także wynikiem postępowań sądowych prowadzonych przeciwko spółce z powództwa (...) S.A. oraz (...) Sp. z o.o. na kwoty ok. 50 000,00 zł, ok. 11 000,00 zł i ok. 80 000,00 zł, stwierdzono, że ich wysokość w porównaniu do zysku za rok 2017 jest stosunkowo nieznaczna i nawet ewentualna przegrana nie wpłynęłaby negatywnie sytuację ekonomiczną pozwanej spółki. Podkreślono, że w 2018 r. pozwana poczyniła nowe inwestycje co również świadczy o jej korzystnej sytuacji finansowej. Podano, że kupiła działki ze zwałowiskiem odpadów celem prowadzenia dalszej działalności w zakresie ich przetwarzania, samochód ciężarowy marki M. o wartości 130 000,00 zł, Co do twierdzeń pozwanej o teoretycznym charakterze zysku za 2017 r. z uwagi na istnienie szeregu dotychczas niewyegzekwowanych oraz niewymagalnych wierzytelności spółki, których skuteczność ściągnięcia pozostaje niepewna, wskazano, że pozwana w żaden sposób nie wykazała swych twierdzeń w tym zakresie.

W ocenie Sądu pierwszej instancji podnoszone przez pozwanego okoliczności nie pozwalają na przyjęcie, że zaistniała wyjątkowa sytuacja uzasadniająca przekazanie całego wypracowanego przez spółkę w 2017 r. zysku na fundusz rezerwy. Okoliczność, że w poprzednich latach, 2015 r. i 2016 r., uzyskiwany zysk przekazywany był na poczet funduszu rezerwowego, co popierała także powódka, nie oznacza, że działanie takie ma mieć miejsce każdorazowo. Wskazano, że na skutek powstania sytuacji konfliktowej i złożenia przez powódkę rezygnacji z funkcji członka zarządu nie otrzymuje ona jakichkolwiek środków związanych z działalnością spółki. W tej sytuacji uznano, że zaskarżona uchwała nr (...) jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i miała na celu pokrzywdzenie wspólnika (powódki).

Podano, że nawet gdyby przyjąć, że bezpośrednim zamiarem podjęcia zaskarżonej uchwały nr (...) nie było pokrzywdzenie powódki, to konsekwencją jej uchwalenia było uszczuplenie jej praw majątkowych jako wspólnika mniejszościowego.

Podkreślono, że zgodnie z dominującym w doktrynie poglądem uchwała godząca mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika narusza dobre obyczaje.

Zważając na wysokość osiągniętego w 2017 r. przez pozwaną zysku, jak również uwzględniając wartość posiadanych przez nią zabezpieczeń w kontekście wskazywanych przez pozwaną zagrożeń dla jej działalności, stwierdzono, że

uchwała nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z dnia 18 kwietnia 2018 r. jest sprzeczna z dobrymi obyczajami oraz ma na celu pokrzywdzenie wspólnika.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia powołano art. 249 k.s.h. w zw. z art. 250 k.s.h. w zw. z art. 251 k.s.h. oraz w zw. z art. 6 k.c.,

Co do żądania częściowego stwierdzenia nieważności uchwały nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z dnia 18 kwietnia 2018 r., ewentualnie jej częściowego uchylenia, ze względu na złożone przez powódkę oświadczenie o cofnięciu pozwu, na mocy art. 203 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c., postępowanie zostało umorzone.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Podano, że na zasądzoną od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3 097,00 zł złożyły się: kwota 2 000,00 zł tytułem uiszczonej przez powódkę opłaty stosunkowej od pozwu, kwota 1 080,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ustalona w oparciu o § 8 pkt 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz kwota 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana zaskarżając go w części, tj. w zakresie punktu 1 i 3 i wniosła o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości; zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje; alternatywnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie punktu 1 i 3 i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Zaskarżanemu wyrokowi zarzucono:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 249 k.s.h. w zw. z art. 250 k.s.h. w zw. z art. 251 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie uznając, że uchwała Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. nr (...) z dnia 18 kwietnia 2018 r. jest sprzeczna z dobrymi obyczajami oraz ma na celu pokrzywdzenie wspólnika M. L.;

2. naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy tj.:

a) art. 233 § 1 i 2 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, a to nieuwzględnienie zeznań J. Z. oraz M. W. w zakresie, w jakim odnoszą się do obciążeń finansowych pozwanej spółki w 2018 r., poczynionych przez spółkę inwestycji w 2018 r. i planowanych na lata kolejne, jak również w zakresie specyfiki prowadzonej przez spółkę działalności;

b) art. 233 § 1 i 2 i art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 228 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew przepisom prawa, zasadom logiki i doświadczenia życiowego, jak również w sposób nieuwzględniający faktów znanych sądowi z urzędu, a w konsekwencji nie uwzględnienie okoliczności istnienia zobowiązań pozwanej dochodzonych przez podmioty trzecie w toku postępowań sądowych szczegółowo opisanych w odpowiedzi na pozew przed Sądem I Instancji pod sygn. XIII GC 507/14 i XIX Ga 631/17;

W uzasadnieniu apelacji zawarto wnioski o uzupełniające przeprowadzenie dowodów z dokumentów dołączonych do apelacji, a to z: decyzji Marszałka Województwa (...) nr (...) z dnia 2 października 2017 r. decyzji Prezydenta Miasta Ś. nr (...) z dnia 9 września 2014 r., decyzji Prezydenta Miasta Ś. nr (...) z dnia 5 stycznia 2017 r., zaktualizowanego wykazu wierzytelności oraz kopii korespondencji stron prowadzonej w okresie sierpień - wrzesień 2018 r.

Wnioski dowodowe zawarte w apelacji zostały oddalone - jako spóźnione art. 381 k.p.c. Uznano, że pozwana dowody te mogła powołać przed Sądem pierwszej instancji.

Powódka wniosła zażalenie na rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie 3 zaskarżonego wyroku zarzucając naruszenie art. 98 k.p.c. poprzez niewliczenie do kwoty kosztów procesu opłaty od pozwu oraz wynagrodzenia adwokata w zakresie w jakim powództwo zostało cofnięte oraz naruszenie § 8 pkt. 22 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.) wobec przyjęcia, że w przypadku połączenia w jednym pozwie żądań uchylenia dwóch uchwał zgromadzenia wspólników spółki koszty zastępstwa adwokackiego podlegają zwrotowi w wysokości jednej stawki minimalnej podnosząc, że wynagrodzenia adwokackie przysługują w stawce 1080 zł za każdą z zaskarżonych uchwał.

Wskazując na powyższe zarzuty żaląca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 6 177 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz o zasądzenie na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Pozwana wniosła o oddalenie zażalenia, nie wносиła o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja pozwanej nie jest zasadna i dlatego podlegała oddaleniu.

Zażalenie powódki zasługiwało na częściowe uwzględnienie, w pozostałej części zostało oddalone.

Ustalenia faktyczne poczynione w sprawie Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za podstawę dla własnych rozważań.

Podniesione w apelacji pozwanej zarzuty naruszenia prawa procesowego nie mogły odnieść skutku.

Wskazany przez pozwaną zarzut naruszenia art. 233 § 1 i 2 i art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 228 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, a w konsekwencji nie uwzględnienia istnienia zobowiązań pozwanej dochodzonych przez podmioty trzecie w toku postępowań sądowych szczegółowo opisanych w odpowiedzi na pozew nie jest trafny. Wbrew zarzutom strony skarżącej Sąd Okręgowy wnikliwie rozważył wskazywane przez pozwaną zagrożenia dla utrzymania kondycji finansowej spółki, związanych m.in. z wynikiem postępowania administracyjnego toczącego się z udziałem Marszałka Województwa (...), a także wynikiem postępowań sądowych prowadzonych przeciwko spółce z powództwa (...) S.A. oraz (...) Sp. z o.o. na kwoty ok. 50 000,00 zł, ok. 11 000,00 zł i ok. 80 000,00 zł, Prawdłowo stwierdzono, że wysokość dochodzonych w tych procesach kwot w porównaniu do wysokości zysku za rok 2017 jest stosunkowo nieznaczna i nawet ewentualna przegrana nie wpłynęłaby negatywnie sytuację ekonomiczną pozwanej spółki. Zasadnie podkreślono, że w 2018 r. pozwana poczyniła nowe inwestycje (kupno działki ze zwałowiskiem odpadów w celu prowadzenia dalszej działalności związanej z przetwarzaniem, zakup samochodu ciężarowego marki M.) co również świadczy o jej korzystnej sytuacji finansowej. Twierdzenia pozwanej o teoretycznym charakterze zysku za 2017 r. z uwagi na istnienie szeregu dotychczas niewyegzekwowanych oraz niewymagalnych wierzytelności spółki, których skuteczność ściągnięcia pozostaje niepewna zasadnie uznano za niewykazane.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. wyrok SN z 8 kwietnia 2009 r. II PK 261/08). Wbrew zarzutom skarżących Sąd pierwszej instancji prawidłowo rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy. Dokonał trafnej oceny zeznań J. Z. oraz M. W. w zakresie, w jakim odnoszą się do obciążeń finansowych pozwanej spółki w 2018 r., poczynionych przez spółkę inwestycji w 2018 r. i planowanych na lata kolejne, jak również w zakresie specyfiki prowadzonej przez spółkę działalności i na tej podstawie wyciągnął słuszny wniosek, że podnoszone przez pozwaną okoliczności nie wykazały, iż zaistniała wyjątkowa sytuacja uzasadniająca przekazanie całego wypracowanego przez spółkę w 2017 r. zysku na fundusz rezerwowy. Zasadnie podniesiono także, że na skutek powstania sytuacji konfliktowej i złożenia przez powódkę rezygnacji z funkcji członka zarządu nie otrzymuje ona jakichkolwiek środków związanych z działalnością spółki.

W świetle powyższych okoliczności faktycznych nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 249 k.s.h. w zw. z art. 250 k.s.h. w zw. z art. 251 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie.

Dobre obyczaje rozumiane jako konieczność uwzględniania w prawie tego, co w danym czasie określona społeczność uważa za słusne i sprawiedliwe, są instrumentem, który ustawodawca daje stosującemu prawo, aby urzeczywistniana zasada, że prawo jest równe i dobre dla każdej ze stron. W wyroku z dnia 8 marca 2005 r. (IV CK 607/04, LEX nr 289387) Sąd Najwyższy stwierdził, że sprzeczność z dobrymi obyczajami występuje wówczas, gdy w obrocie handlowym uchwała zgromadzenia wspólników może być uznana za nieetyczną, a w wyroku z dnia 16 października 2008 r. (III CSK 100/08, OSNC-ZD 2009, nr 1, poz. 30) przyjął, że pojęcie dobrych obyczajów obejmuje ogólne reguły uczciwości kupieckiej, związane z prowadzeniem działalności handlowej przez przedsiębiorców, które obowiązują wszystkich uczestników obrotu, w tym spółki, ich organy i wspólników. W uchwale z dnia 17 listopada 2011 r. (III CZP 68/11, OSNC 2012, nr 5, poz. 60) Sąd Najwyższy podkreślił, że do reguł uczciwości kupieckiej należy zaliczyć także zasadę lojalności wspólników wobec siebie, którzy są zobowiązani dążyć do osiągnięcia wspólnego celu. Natomiast w wyroku z dnia 23 lutego 2017 r. (V CSK 230/16, LEX nr 2288116) podkreślił, że zamieszczona w art. 249 § 1 k.s.h. klauzula dobrych obyczajów wyraża ideę słuszności, odwołuje się do powszechnie uznawanych w kulturze społeczeństwa wartości, umożliwia dostosowanie ogólnych norm prawnych do konkretnego stanu faktycznego przy uwzględnieniu systemu ocen czy zasad postępowania o charakterze pozaprawnym oraz służy realizacji sprawiedliwości w znaczeniu materialnoprawnym, będącej wartością konstytucyjną (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Odwołał się przy tym do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 października 2000 r. (SK 5/99, OTK 2000, nr 7, poz. 254) oraz uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 r. (III CZP 84/12, OSNC 2013, nr 7–8, poz. 83).

W art. 249 § 1 k.s.h. ustawodawca dodatkowo wymaga, aby uchwała wspólników oprócz sprzeczności z dobrymi obyczajami godziła także w interes spółki lub została podjęta w celu pokrzywdzenia wspólnika. Oznacza to, że sprzeczność z dobrymi obyczajami rozumianymi jako zasady etycznego i uczciwego postępowania, aby była przesłanką uchylenia uchwały, musi dodatkowo wywierać negatywny wpływ na sytuację spółki lub wspólnika. Ustalenie, że ze względu na sprzeczność z dobrymi obyczajami uchwała zasługuje na uchylenie, może być ocenione tylko przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności w odniesieniu do konkretnej spółki (por. J. Frąckowiak, Komentarz do art. 249 k.s.h. Lex).

Decyzja o przeznaczeniu zysku rocznego na cele związane z działalnością spółki i dalszym jej rozwojem, która wyłącza prawo do dywidendy, powinna uwzględniać, między innymi, cel jej działalności, konieczne do jego realizacji i dalszego rozwoju przedsięwzięcia oraz uwarunkowania rynkowe, jak również to, że prawo do udziału w wypracowanym zysku jest jednym z najważniejszych uprawnień wspólnika. Właściwe rozważenie interesu spółki i wspólnika decyduje o pozytywnej ocenie uchwały zgromadzenia wspólników.

Uchwała zgromadzenia wspólników przeznaczająca cały zysk roczny na kapitał zakładowy może być kwalifikowana, jako krzywdząca wspólnika w relacji do spółki, jeśli powoduje długotrwałe wyłączenie zysku z podziału, kiedy kapitał zapasowy i kapitał rezerwowy są już bardzo znaczne, a brak oznak dekoniunktury w branży, który usprawiedliwiałby dalsze kumulowanie środków w spółce, przyjęcie takiej polityki rozwojowej, której następstwem jest stałe przeznaczanie zysku na cele rozwojowe albo przeinwestowanie. (por. wyrok SN z dnia 6 marca 2009 r. II CSK 522/08).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zasadnie wskazano w motywach zaskarżonego wyroku, że decyzja wspólników, podejmujących uchwałę w przedmiocie przeznaczenia zysku, jest wyrazem dyskrecjonalnej władzy większości wspólników, wynikającej z umowy spółki, przyjętego sposobu prowadzenia działalności oraz dbałości o interesy spółki w dłuższej perspektywie. Nie oznacza to jednak dowolności bowiem uchwała taka nie może naruszać zasady równouprawnienia wspólników ani w inny sposób krzywdzić ich, zwłaszcza wspólników mniejszościowych. Uchwała na żądanie wspólnika podlega kontroli określonej w art. 249 § 1 k.s.h. Prawidłowo podkreślono, że w spółce osiągającej zysk z prowadzonej działalności, zwłaszcza gdy ma to miejsce w dłuższym okresie, powinno być uwzględniane prawo wspólnika do udziału w tym zysku, w całości albo w części, a ewentualne wyłączenie go, podyktowane winno

być szczególną sytuacją, zaistniałą w spółce, wymagającą wzmocnienia jej stanu majątkowego. Oczywistym jest, że posiadanie udziałów w spółce związane jest z oczekiwaniem na dywidendę, zwłaszcza gdy wspólnik mniejszościowy, który nie pracuje w spółce, w zasadzie pozbawiony jest innych korzyści związanych z dobrym wynikiem finansowym spółki

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego w rozpoznawanej sprawie zasadnie uznano, że nie zachodziła wyjątkowa sytuacja uzasadniająca przekazanie całego zysku pozwanej spółki za rok 2017 na fundusz rezerwowy, z pominięciem prawa wspólników, w tym powódki, do dywidendy. Nawet jeżeli bezpośrednim zamiarem podjęcia zaskarżonej uchwały nr (...) nie było pokrzywdzenie powódki, to zgodzić należy się z Sądem pierwszej instancji, iż konsekwencją tej uchwały było uszczuplenie praw majątkowych powódki jako wspólnika mniejszościowego.

Z tych wszystkich przyczyn apelacja pozwanej jako pozbawiona uzasadnionych podstaw prawnych została oddalona.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono, jak na wstępie.

Zażalenie powódki zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zasadą jest (art. 203 § 2 k.p.c.), że w wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 k.p.c.) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę (por. postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2012 r. II CZ 208/11). Taka właśnie sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie. Powódka w pozwie domagała się uchylenia dwóch uchwał, a to nr (...) i nr (...) i uiściła opłatę od pozwu w wysokości 4000 zł (2 x po 2000 zł). Przyczyną cofnięcia pozwu co do żądania dotyczącego uchwały nr (...) było uchylenie zaskarżonej uchwały przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. w Ś. w dniu 29 października 2018 r. (czyli w toku procesu). Oznacza to, że pozwana winna zwrócić powódce uiszczona opłatę od pozwu w wysokości 4000 zł, a nie jedynie 2000 zł. Co do żądania zasądzenia wynagrodzenia adwokata osobno od każdej z zaskarżonych uchwał – zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie. Wbrew stanowisku żalającej z treści § 8 pkt. 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.) nie wynika aby w przypadku połączenia w jednym pozwie żądań uchylenia dwóch uchwał zgromadzenia wspólników spółki koszty zastępstwa adwokackiego podlegają zwrotowi w podwójnej wysokości stawki minimalnej. Zgodnie z brzmieniem powołanego przepisu wynagrodzenie adwokackie przysługuje za prowadzenie spraw o uchylenie uchwały wspólników w stawce minimalnej 1080 zł – niezależnie od liczby zaskarżonych uchwał.

Wobec powyższego, na skutek zażalenia powódki, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., należało zmienić zaskarżony wyrok w punkcie 3 o tyle, że zasądzona tam kwotę 3.097 zł podwyższono do kwoty 5.097 zł, a w pozostałej części zażalenie oddalono.

O kosztach postępowania apelacyjnego postanowiono zgodnie z brzmieniem art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., stosownie do zasady finansowej odpowiedzialności stron za wynik procesu. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. przyjmując, że powódka wygrała zażalenie w 50%, zaś pozwana nie wносиła o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego. Wysokość stawki opłaty za czynności profesjonalnego pełnomocnika określono na podstawie § 8 pkt. 22 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. poz. 1800 ze zm.) - w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji w rozpoznawanej sprawie.

SSA Olga Gornowicz- Owczarek SSA Irena Piotrowska SSA Aleksandra Janas